

STYRANDE DOKUMENT

SLU ID: SLU.ua.2025.1.1-1844

Version:

Sakområde: 1. Verksamhetsstyrning och organisation

Dokumenttyp: Regel
Beslutsfattare: Rektor
Avdelning/kansli: Ledningskansliet
Beslutsdatum: 2025-06-16

Träder i kraft: 2025-06-16
Giltighetstid: Tillsvidare
Senast granskad: -
Bör granskas före: 2029-06-01

Dokument som upphävs: Bilaga 1 till rektorsbeslut den 14 december 2022, Riktlinjer för
erhållande av titeln Excellent lärare, SLU ua 2022.1.1.1–4356

Bilaga till: Rektorsbeslut den 16 juni 2025, regler för erhållande av titeln excellent lärare vid
SLU, SLU.ua.2025.1.1-1844

Regler för erhållande av titeln excellent lärare vid SLU

1. Inledning

Syftet med titeln excellent lärare är att främja kvalitén på SLU:s utbildningar och stimulera den pedagogiska utvecklingen. Kvalitet och utveckling främjas genom att:

- Skickliga och pedagogiskt medvetna lärare belönas och synliggörs genom en titel som markerar en tydlig kompetensnivå och genom en därtill kopplad löneökning. Att satsa på kvalitet i undervisning och lärande lönar sig.
- Titeln excellent lärare är ett kvitto på att dessa har en kompetens som innebär att de är lämpade för att ansvara för uppdrag inom institutionen med att utveckla och kvalitetssäkra undervisningen. Motsvarande att en docent kan åta sig huvudhandledarskap, kan excellenta lärare tex leda kurs- och programutveckling. Respektive linjeförordnande bör ha detta i åtanke vid fördelning av arbete internt.

Ansökningar om att erhålla titeln excellent lärare vid SLU behandlas minst vartannat år efter utlysning från nämnden för utnämning av excellenta lärare. Utlisnings- och ansökningsförfarandet sker i enlighet med de rutiner för handläggning som universitetsdirektören beslutar om.

2. Grundläggande krav för behörighet till titeln excellent lärare

Behöriga att utnämnas till excellent lärare är tillsvidareanställda lärare vid SLU i de kategorier som omnämns i Anställningsordning för lärare vid SLU samt forskningsledare.

De krav som ska vara uppfyllda för att en ansökan om att erhålla titeln excellent lärare ska behandlas är att sökande:

- sammanställt en portfölj som lever upp till kraven som återfinns i den rutin för sökande till titeln excellent lärare som nämnden för utnämning av excellenta lärare vid SLU beslutar om,
- kan redovisa minst tio veckors högskolepedagogisk utbildning eller motsvarande.
- i sin ansökan lämnat kontaktuppgifter till minst två referenspersoner som har insikt i sökandes pedagogiska arbete, samt
- genomgått SLU:s Workshop om att skriva en pedagogisk meritportfölj eller motsvarande.

3. Kriterier för pedagogisk skicklighet som ska vara uppfyllda av den som erhåller titeln excellent lärare vid SLU

Den pedagogiska skicklighet som ska visas för att en lärare vid SLU ska erhålla titeln excellent lärare sammanfattas i fem kriterier eller kunskapsområden. Lärare som innehar titeln excellent lärare ska ha visat skicklighet inom samtliga fem områden. För varje kriterium nedan finns ett antal indikatorer listade. Indikator är i det här sammanhanget en konkret aktivitet som kan bidra till att visa att en lärare lever upp till det mer övergripande eller generella kriteriet. De kriterier, eller kunskapsområden inom vilka en lärare ska ha visat skicklighet för att erhålla titeln excellent lärare är följande:

1. Pedagogisk skicklighet
2. Vetenskapligt och utvecklande förhållningssätt inom pedagogik
3. Samverkan med kollegor och pedagogiskt ledarskap
4. Helhetsperspektiv och samverkan såväl inom universitet som med det övriga samhället
5. Kritisk förankring i ämnet

3.1 Pedagogisk skicklighet

Med undervisningsskicklighet menas här den skicklighet som en lärare visar i den direkta kontakten med studenterna. Här ingår att skapa ett tryggt öppet klimat och goda förutsättningar för lärande. Att på ett tydligt sätt kunna kommunicera med studenterna, att bygga goda relationer och att kunna samverka med studenterna

för att utveckla kurser, undervisning och lärande är andra delar som är centrala för en lärares undervisningsskicklighet.

Indikatorer:

- Har en tydlig bild av studenternas förkunskaper och förväntningar på den egna undervisningen.
- Har en tydlig bild av den egna undervisningens roll och betydelse i kurser och utbildningsprogram.
- Skapar en god relation till studenterna och en väl fungerande kommunikation.
- Tydliggör och motiverar kopplingen mellan kursens mål, läraaktiviteter och examination utifrån kursens plats i utbildningen samt diskuterar det med studenterna.
- Undervisar på ett sätt som uppmuntrar till interaktion och samarbete mellan studenter.
- Undervisar med god kvalitet på ett sätt som väcker engagemang och uppskattas av studenterna.
- Förbereder sin undervisning utifrån studenternas behov men anpassar även på ett medvetet sätt sin undervisning i stunden till befintlig studentgrupp och lärmiljö för att stötta studentens lärande på bästa sätt.
- Använder på ett välreflekterat sätt en bred repertoar av studentaktiva undervisnings- och examinationsformer.
- Balanserar på ett reflekterat sätt de bildande respektive instrumentella aspekterna i utbildningarna och tränar studenternas kritiska tänkande.
- Arbetar aktivt med olika former av konstruktiv återkoppling på studenternas prestationer i relation till lärandemålen.
- Utvecklar ett inkluderande förhållningssätt och anpassar undervisningen till och tar tillvara på studenternas skiftande bakgrund och erfarenheter.
- Betraktar varje undervisningstillfälle som en möjlighet att utveckla det egna lärandet.

3.2 Vetenskapligt och utvecklande förhållningssätt inom pedagogik

Ett vetenskapligt och utvecklande förhållningssätt är en förutsättning för väl fungerande undervisning såväl som för forskning och samverkan med övriga samhället. Den egna synen på lärande och undervisning förändras hela tiden i relation till reflekterad erfarenhet och högskolepedagogisk forskning. Den egna praktiken anpassas fortlöpande i förhållande till nyvunnen kunskap och till förändringar i studentgruppernas sammansättning och förförståelse.

Indikatorer:

- Visar prov på tydliga samband mellan den egna pedagogiska grundsynen och den pedagogiska praktiken.
- Motiverar tydligt valet av kursinnehåll, undervisningsformer och examinationsmoment utifrån kursens roll i studenternas utbildning samt studenternas behov och förväntningar.

- Påvisar en tydlig utveckling av den pedagogiska praktiken över tid.
- Undersöker och utvärderar studenternas lärande i den egna pedagogiska praktiken.
- Diskuterar och reflekterar över studenternas lärande och den egna pedagogiska praktiken utifrån högskolepedagogisk forskning och beprövad erfarenhet.
- Utsätter sin pedagogiska praktik för kollegial prövning.
- Sprider sina erfarenheter genom bidrag till konferenser, eller publicering av rapporter/arbeten.

3.3 Samverkan med kollegor och pedagogiskt ledarskap

En gemensam angelägenhet för såväl den egna institutionen som för hela lärarkollektivet är att reflektera över undervisningens form och innehåll i relation till studenternas lärande. Samverkan och erfarenhetsutbyte mellan kollegor samt ett ansvarsfullt pedagogiskt ledarskap är viktiga för att få väl fungerande utbildningar och pedagogisk utveckling.

Indikatorer:

- Ger aktivt stöd till kollegor i deras roll som lärare, kursansvarig, programansvarig eller studierektor.
- Bidrar till utvecklingen av kurser och program.
- Deltar i och initierar diskussioner om pedagogik på olika nivåer i organisationen.
- Initierar pedagogiska utvecklingsprojekt.
- Utövar ett aktivt pedagogiskt ledarskap i rollen som exempelvis kursansvarig, programansvarig eller studierektor.
- Deltar aktivt vid lärardagar, fortbildning av lärare och högskolepedagogiska kurser eller konferenser.

3.4 Helhetsperspektiv och samverkan såväl inom universitet som med det övriga samhället

En universitetsutbildning ska utveckla såväl kritiskt tänkande samhällsmedborgare som kvalificerad arbetskraft till olika samhällsfunktioner. För att kunna fullgöra sin uppgift måste därför universitetslärare förstå det större sammanhang de arbetar inom och kunna förhålla sig till studenternas förväntningar på utbildningarna samt krav från presumtiva arbetsgivare och övriga samhället.

Indikatorer:

- Har en tydlig bild av hur den egna undervisningen bidrar till studenternas personliga utveckling och deras förmåga att tänka kritiskt, att

kommunicera med olika samhällsgrupper samt att hantera etiska och samhälleliga frågeställningar inom utbildningens kunskapsområde.

- Utvecklar och omprövar kontinuerligt kurs- och program mål i relation till förändringar i samhälle och yrkesliv.
- Samverkar aktivt med näringsliv och samhällsfunktioner för att ge studenterna exempel på konkreta tillämpningar av kunskaper och färdigheter i ett framtida yrkesliv.
- Samverkar aktivt med andra delar av SLU och andra universitet för att utveckla utbildningen genom att till exempel ta in kunskap och erfarenhet som saknas i den lokala utbildningsmiljön.

3.5 Kritisk förankring i ämnet

I den konkreta undervisningen står nästan alltid ett tydligt undervisningsämne i centrum. För att i hög grad kunna bidra till ett relevant lärande med god forskningsanknytning måste en lärare ha goda kunskaper i ämnet och dess aktuella forskningsområden. Läraren behöver dessutom kunna se ämnet i ett större perspektiv, se dess avgränsningar och relationer till andra kunskapsområden.

Indikatorer:

- Håller sin undervisning uppdaterad utifrån kunskapsutvecklingen och/eller forskningsfronten.
- Problematiserar och reflekterar över de urval från ämnesområdet som görs i relation till de kunskapskrav som ställs. Resonerar kring hur detta urval påverkar det pedagogiska arbetet och därmed studenternas lärande.
- Använder medvetna strategier för att ge undervisningen en tydlig vetenskaplig och/eller konstnärlig grund.
- Stimulerar ett vetenskapligt, reflekterande och kritiskt förhållningssätt hos studenterna.
- Tillägnar sig grundläggande kunskaper i till undervisningsämnet angränsande kunskapsområden.
- Beskriver och reflekterar över möjligheter och svårigheter med tvärvetenskapligt arbete.

4. Bedömningsprocessen

4.1 Bedömningen

Beredning av ansökningar och bedömning av de sökandes pedagogiska skicklighet utförs av nämnden för antagning av excellenta lärare som i sin bedömning av ansökningar arbetar utifrån:

- Inlämnade ansökningshandlingar
- Två sakkunnigutlåtanden
- Kontakter med referenspersoner
- Personlig intervju

4.2 Externa sakkunniga

Sakkunnigbedömning av inkomna ansökningar som har passerat en första gallring bör genomföras av två externa sakkunniga inom pedagogik. För att vara trovärdiga, samt fria från lojaliteter och intern påverkan bör de sakkunniga ha sin hemvist vid andra svenska lärosäten än SLU. Minst en av de sakkunniga ska ha sin hemvist utanför SLU. Det är önskvärt att de sakkunniga är av olika kön.

4.3 Referenspersoner

I ansökan till titeln excellent lärare ska det finnas två namngivna referenspersoner med dokumenterad utbildningserfarenhet och god inblick i den sökandes pedagogiska arbete. För respektive referensperson ska det finnas kontaktuppgifter och en kortfattad beskrivning av på vilket sätt personen ifråga har inblick i sökandes pedagogiska praktik.